Understanding ברית סיני and ברית ציון

Dr. Elana Stein Hain – elana.steinhain@shalomhartman.org

1. ברית סיני - שמות ג: א-ו

א וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֶה אֶת־צֹאן יִתְרוֹ חֹתְנוֹ כֹּהֵן מִדְיָן וַיִּנְהַג אֶת־הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר וַיָּבֹא אֶל־הַר הָאֱ-לֹהִים חֹרֵבָה:

1 Now Moses, tending the flock of his father-in-law Jethro, the priest of Midian, drove the flock into the wilderness, and came to Horeb, the mountain of God.

ב וַיֵּרָא מַלְאַךְ ה' אֵלָיו בְּלַבַּת־אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה וַיַּרְא וְהִנֵּה הַסְּנֶה בֹּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אֻכָּל:

2 An angel of the Lord appeared to him in a blazing fire out of a bush. He gazed, and there was a bush all aflame, yet the bush was not consumed.

ג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אָסֻרָה־נָּא וְאֶרְאֶה אֶת־הַמַּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה מַדּוּעַ לֹא־יִבְעַר הַסְּנֶה:

3 Moses said, "I must turn aside to look at this marvelous sight; why doesn't the bush burn up?"

ד וַיַּרְא ה' כִּי סָר לִרְאוֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו א-לֹהִים מִתּוֹךְ הַסְּנֶה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי:

4 When the Lord saw that he had turned aside to look, God called to him out of the bush: "Moses! Moses!" He answered, "Here I am."

ה וַיֹּאמֶר אַל־תִּקְרַב הֲלֹם שַׁל־נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת־קֹדֶשׁ הוּא:

5 And He said, "Do not come closer. Remove your sandals from your feet, for the place on which you stand is holy ground.

ו וַיֹּאמֶר אָנֹכִי א-לֹהֵי אָבִיךָ א-לֹהֵי אַבְרָהָם א-לֹהֵי יִצְחָק וֵא-לֹהֵי יַעֲקֹב וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרֵא מֵהַבִּיט אֶל־הָאֱ-לֹהִים:

6 I am," He said, "the God of your father, the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob." And Moses hid his face, for he was afraid to look at God.

2. שמות יט:ה-ח,יב

ה וְעַתָּה אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ בְּקֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־בְּרִיתִי וִהְיִיתֶם לִי סְגֻלָּה מִכָּל־הָעַמִּים כִּי־לִי כָּל־הָאָרֶץ:

5 Now then, if you will obey Me faithfully and keep My covenant, you shall be My treasured possession among all the peoples. Indeed, all the earth is Mine,

ו וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

6 but you shall be to Me a kingdom of priests and a holy nation.' These are the words that you shall speak to the children of Israel."

ז וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי הָעָם וַיָּשֶׂם לִפְנֵיהֶם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּהוּ ה':

7 Moses came and summoned the elders of the people and put before them all that the Lord had commanded him.

ח וַיַּעֲנוּ כָל־הָעָם יַחְדָּו וַיֹּאמְרוּ כֹּל אֲשֶׁר־דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וַיָּשֶׁב מֹשֶׁה אֶת־דִּבְרֵי הָעָם אֶל־ה':

8 All the people answered as one, saying, "All that the Lord has spoken we will do!" And Moses brought back the people's words to the Lord….

3. מכילתא דר' ישמעאל יתרו בחודש א

ויחנו במדבר. נתנה תורה דימוס פרהסייא במקום הפקר, שאלו נתנה בארץ ישראל, היו אומרים לאומות העולם אין להם חלק בה, לפיכך נתנה במדבר דימוס פרהסייא במקום הפקר, וכל הרוצה לקבל יבא ויקבל.

"And they camped in the desert" (Exod. 19:2). Torah was given over *demos*, *parrhesia* (popularly, publicly) in an ownerless place. For had it been given in the Land of Israel, they would have had cause to say to the nations of the world, "you have no share in it." Thus was it given *demos*, *parrhesia* (popularly, publicly) in an ownerless place: "Let all who wish to receive it, come and receive it!"

4. דברים ד:טו-טז, יט

טו וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל־תְּמוּנָה בְּיוֹם דִּבֶּר ה' אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:

15 For your own sake, therefore, be most careful—since you saw no shape when the Lord your God spoke to you at Horeb out of the fire—

טז פֶּן־תַּשְׁחִתוּן וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל־סָמֶל תַּבְנִית זָכָר אוֹ נְקֵבָה:

16 not to act wickedly and make for yourselves a sculptured image in any likeness whatever: the form of a man or a woman,

יט וּפֶן־תִּשָּׂא עֵינֶיךָ הַשָּׁמַיְמָה וְרָאִיתָ אֶת־הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶת־הַיָּרֵחַ וְאֶת־הַכּוֹכָבִים כֹּל צְבָא הַשָּׁמַיִם וְנִדַּחְתָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם וַעֲבַדְתָּם אֲשֶׁר חָלַק ה' א-להיךָ אֹתָם לְכֹל הָעַמִּים תַּחַת כָּל־הַשָּׁמָיִם:

19 And when you look up to the sky and behold the sun and the moon and the stars, the whole heavenly host, you must not be lured into bowing down to them or serving them. These the Lord your God allotted to other peoples everywhere under heaven;

5. תהילים סח:ט

ט אֶרֶץ רָעָשָׁה אַף־שָׁמַיִם נָטְפוּ מִפְּנֵי א-להים זֶה סִינַי מִפְּנֵי א-להים א-להי יִשְׂרָאֵל:

9 the earth trembled, the sky rained because of God,
yon Sinai, because of God, the God of Israel.

6. ברית ציון - בראשית יג:יד-יח

יד וַה' אָמַר אֶל־אַבְרָם אַחֲרֵי הִפָּרֶד־לוֹט מֵעִמּוֹ שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אַתָּה שָׁם צָפֹנָה וָנֶגְבָּה וָקֵדְמָה וָיָמָּה:

14 And the Lord said to Abram, after Lot had parted from him, "Raise your eyes and look out from where you are, to the north and south, to the east and west,

טו כִּי אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֲךָ עַד־עוֹלָם:

15 for I give all the land that you see to you and your offspring forever.

טז וְשַׂמְתִּי אֶת־זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם־יוּכַל אִישׁ לִמְנוֹת אֶת־עֲפַר הָאָרֶץ גַּם־זַרְעֲךָ יִמָּנֶה:

16 I will make your offspring as the dust of the earth, so that if one can count the dust of the earth, then your offspring too can be counted.

יז קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ כִּי לְךָ אֶתְּנֶנָּה:

17 Up, walk about the land, through its length and its breadth, for I give it to you."

יח וַיֶּאֱהַל אַבְרָם וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא אֲשֶׁר בְּחֶבְרוֹן וַיִּבֶן־שָׁם מִזְבֵּחַ לַה':

18 And Abram moved his tent, and came to dwell at the terebinths of Mamre, which are in Hebron; and he built an altar there to the Lord.

7. תהילים מח

אשִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי־קֹרַח׃

1 A song. A psalm of the Korahites.

ב גָּדוֹל ה' וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱ־לֹהֵינוּ הַר־קָדְשׁוֹ׃

2 The Lord is great and much acclaimed in the city of our God, His holy mountain—

ג יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל־הָאָרֶץ הַר־צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב׃

3 fair-crested, joy of all the earth, Mount Zion, summit of Zaphon, city of the great king.

ד אֱ־לֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב׃

4 Through its citadels, God has made Himself known as a haven.

ה כִּי־הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו׃

5 See, the kings joined forces; they advanced together.

ו הֵמָּה רָאוּ כֵּן תָּמָהוּ נִבְהֲלוּ נֶחְפָּזוּ׃

6 At the mere sight of it they were stunned, they were terrified, they panicked;

ז רְעָדָה אֲחָזָתַם שָׁם חִיל כַּיּוֹלֵדָה׃

7 they were seized there with a trembling, like a woman in the throes of labor,

ח בְּרוּחַ קָדִים תְּשַׁבֵּר אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ׃

8 as the Tarshish fleet was wrecked in an easterly gale.

ט כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן רָאִינוּ בְּעִיר־ה' צְבָ־אוֹת בְּעִיר אֱ־לֹהֵינוּ אֱ־לֹהִים יְכוֹנְנֶהָ עַד־עוֹלָם סֶלָה׃

9 The likes of what we heard we have now witnessed in the city of the Lord of hosts, in the city of our God—may God preserve it forever! Selah.

י דִּמִּינוּ אֱ־לֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ׃

10 In Your temple, God, we meditate upon Your faithful care.

יא כִּשִׁמְךָ אֱ־לֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל־קַצְוֵי־אֶרֶץ צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ׃

11 The praise of You, God, like Your name, reaches to the ends of the earth; Your right hand is filled with beneficence.

יב יִשְׂמַח הַר־צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ׃

12 Let Mount Zion rejoice! Let the towns of Judah exult, because of Your judgments.

יג סֹבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ׃

13 Walk around Zion, circle it; count its towers,

יד שִׁיתוּ לִבְּכֶם לְחֵילָה פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן׃

14 take note of its ramparts; go through its citadels, that you may recount it to a future age.

15 For God—He is our God forever; He will lead us evermore.

טו כִּי זֶה א-לֹהִים א-לֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד
הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל־מוּת׃

8. Maurice Halbwachs, "Space and Collective Memory," in *The Collective Memory* (MIT, 1950), Ch. 4

Auguste Comte remarked that mental equilibrium was, first and foremost, due to the fact that the physical objects of our daily contact change little or not at all, providing us with an image of permanence and stability. They give us a feeling of order and tranquility, like a silent and immobile society unconcerned with our own restlessness and changes of mood. In truth, much mental illness is accompanied by a breakdown of contact between thought and things, as it were, an inability to recognize familiar objects, so that the victim finds himself in a fluid and strange environment totally lacking familiar reference points. So true is it that our habitual images of the external world are inseparable from our self that this breakdown is not limited to the mentally ill. We ourselves may experience a similar period of uncertainty, as if we had left behind our whole personality, when we are obliged to move to novel surroundings and have not yet adapted to them. (1)

The religious society must persuade itself that it has not changed, even when everything about it is in transformation. It succeeds only by recovering places or by reconstructing about itself an image (at least a symbolic one) of those places in which it originated. Since places participate in the stability of material things themselves, some similar procedure is a primary condition of memory itself: the collective thought of the group of believers has the best chance of immobilizing itself and enduring when it concentrates on places, sealing itself within their confines and molding its character to theirs. (14)

9. זלדה, לכל איש יש שם

Each of us has a name
given by God
and given by our parents

לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שֶׁנָּתַן לוֹ אֱ-לֹהִים
וְנָתְנוּ לוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ

Each of us has a name
given by our stature and our smile
and given by what we wear

לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שֶׁנָּתְנוּ לוֹ קוֹמָתוֹ וְאֹפֶן חִיּוּכוֹ
וְנָתַן לוֹ הָאָרִיג

Each of us has a name
given by the mountains
and given by our walls…

לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שֶׁנָּתְנוּ לוֹ הֶהָרִים
וְנָתְנוּ לוֹ כְּתָלָיו...

10. תהילים פט:כא, כט-לז

כא מָצָאתִי דָּוִד עַבְדִּי בְּשֶׁמֶן קָדְשִׁי מְשַׁחְתִּיו׃

21 I have found David, My servant; anointed him with My sacred oil.

כט לְעוֹלָם (אשמור) [אֶשְׁמָ֥ר־]לוֹ חַסְדִּי וּבְרִיתִי נֶאֱמֶנֶת לוֹ׃

29 I will maintain My steadfast love for him always; My covenant with him shall endure.

ל וְשַׂמְתִּי לָעַד זַרְעוֹ וְכִסְאוֹ כִּימֵי שָׁמָיִם׃

30 I will establish his line forever, his throne, as long as the heavens last.

לא אִם־יַעֲזְבוּ בָנָיו תּוֹרָתִי וּבְמִשְׁפָּטַי לֹא יֵלֵכוּן׃

31 If his sons forsake My Teaching and do not live by My rules;

לב אִם־חֻקֹּתַי יְחַלֵּלוּ וּמִצְוֹתַי לֹא יִשְׁמֹרוּ׃

32 if they violate My laws, and do not observe My commands,

לג וּפָקַדְתִּי בְשֵׁבֶט פִּשְׁעָם וּבִנְגָעִים עֲוֹנָם׃

33 I will punish their transgression with the rod, their iniquity with plagues.

לד וְחַסְדִּי לֹא־אָפִיר מֵעִמּוֹ וְלֹא־אֲשַׁקֵּר בֶּאֱמוּנָתִי׃

34 But I will not take away My steadfast love from him; I will not betray My faithfulness.

לה לֹא־אֲחַלֵּל בְּרִיתִי וּמוֹצָא שְׂפָתַי לֹא אֲשַׁנֶּה׃

35 I will not violate My covenant, or change what I have uttered.

לו אַחַת נִשְׁבַּעְתִּי בְקָדְשִׁי אִם־לְדָוִד אֲכַזֵּב׃

36 I have sworn by My holiness, once and for all; I will not be false to David.

לז זַרְעוֹ לְעוֹלָם יִהְיֶה וְכִסְאוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ נֶגְדִּי׃

37 His line shall continue forever, his throne, as the sun before Me,

11. ירמיהו לב:א-ז,ט,יג-טו

א הַדָּבָר אֲשֶׁר־הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת ה׳ (בשנת) [בַּשָּׁנָה] הָעֲשִׂרִית לְצִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הִיא הַשָּׁנָה שְׁמֹנֶה־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לִנְבוּכַדְרֶאצַּר׃

1 The word which came to Jeremiah from the Lord in the tenth year of King Zedekiah of Judah, which was the eighteenth year of Nebuchadrezzar.

ב וְאָז חֵיל מֶלֶךְ בָּבֶל צָרִים עַל־יְרוּשָׁלָם וְיִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא הָיָה כָלוּא בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה אֲשֶׁר בֵּית־מֶלֶךְ יְהוּדָה:

2 At that time the army of the king of Babylon was besieging Jerusalem, and the prophet Jeremiah was confined in the prison compound attached to the palace of the king of Judah.

ג אֲשֶׁר כְּלָאוֹ צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר מַדּוּעַ אַתָּה נִבָּא לֵאמֹר כֹּה אָמַר ה' הִנְנִי נֹתֵן אֶת־הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד מֶלֶךְ־בָּבֶל וּלְכָדָהּ:

3 For King Zedekiah of Judah had confined him, saying, "How dare you prophesy: 'Thus said the Lord: I am delivering this city into the hands of the king of Babylon, and he shall capture it.

ד וְצִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֹא יִמָּלֵט מִיַּד הַכַּשְׂדִּים כִּי הִנָּתֹן יִנָּתֵן בְּיַד מֶלֶךְ־בָּבֶל וְדִבֶּר־פִּיו עִם־פִּיו וְעֵינָיו אֶת־עֵינָו תִּרְאֶינָה:

4 And King Zedekiah of Judah shall not escape from the Chaldeans; he shall be delivered into the hands of the king of Babylon, aand he shall speak to him face to face and see him in person.

ה וּבָבֶל יוֹלִךְ אֶת־צִדְקִיָּהוּ וְשָׁם יִהְיֶה עַד־פָּקְדִי אֹתוֹ נְאֻם־ה' כִּי תִלָּחֲמוּ אֶת־הַכַּשְׂדִּים לֹא תַצְלִיחוּ:

5 And Zedekiah shall be brought to Babylon, there to remain until I take note of him—declares the Lord. When you wage war against the Chaldeans, you shall not be successful.'"

ו וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ הָיָה דְבַר־ה' אֵלַי לֵאמֹר:

6 Jeremiah said: The word of the Lord came to me:

ז הִנֵּה חֲנַמְאֵל בֶּן־שַׁלֻּם דֹּדְךָ בָּא אֵלֶיךָ לֵאמֹר קְנֵה לְךָ אֶת־שָׂדִי אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת כִּי לְךָ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה לִקְנוֹת:

7 Hanamel, the son of your uncle Shallum, will come to you and say, "Buy my land in Anathoth, for you are next in succession to redeem it by purchase."

ט וָאֶקְנֶה אֶת־הַשָּׂדֶה מֵאֵת חֲנַמְאֵל בֶּן־דֹּדִי אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת וָאֶשְׁקְלָה־לוֹ אֶת־הַכֶּסֶף שִׁבְעָה שְׁקָלִים וַעֲשָׂרָה הַכָּסֶף:

9 So I bought the land in Anathoth from my cousin Hanamel. I weighed out the money to him, seventeen shekels of silver.

יג וָאֲצַוֶּה אֶת־בָּרוּךְ לְעֵינֵיהֶם לֵאמֹר:

13 In their presence I charged Baruch as follows:

14 Thus said the Lord of Hosts, the God of Israel: "Take these documents, this deed of purchase, the sealed text and the open one, and put them into an earthen jar, so that they may last a long time."

יד כֹּה־אָמַר ה' צְבָ-אוֹת א-להי יִשְׂרָאֵל לָקוֹחַ אֶת־הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה אֵת סֵפֶר הַמִּקְנָה הַזֶּה וְאֵת הֶחָתוּם וְאֵת סֵפֶר הַגָּלוּי הַזֶּה וּנְתַתָּם בִּכְלִי־חָרֶשׂ לְמַעַן יַעַמְדוּ יָמִים רַבִּים:

15 For thus said the Lord of Hosts, the God of Israel: "Houses, fields, and vineyards shall again be purchased in this land."

טו כִּי כֹה אָמַר ה' צְבָ-אוֹת א-להי יִשְׂרָאֵל עוֹד יִקָּנוּ בָתִּים וְשָׂדוֹת וּכְרָמִים בָּאָרֶץ הַזֹּאת:

Relationships Between the בריתות

12.ויקרא כו:ג-ז

3 If you follow My laws and faithfully observe My commandments,

ג אִם־בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת־מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם

4 I will grant your rains in their season, so that the earth shall yield its produce and the trees of the field their fruit.

ד וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְנָתְנָה הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פִּרְיוֹ:

5 Your threshing shall overtake the vintage, and your vintage shall overtake the sowing; you shall eat your fill of bread and dwell securely in your land.

ה וְהִשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת־בָּצִיר וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת־זָרַע וַאֲכַלְתֶּם לַחְמְכֶם לָשׂבַע וישַׁבְתֶּם לָבֶטַח בְּאַרְצְכֶם:

6 I will grant peace in the land, and you shall lie down untroubled by anyone; I will give the land respite from vicious beasts, and no sword shall cross your land.

ו וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ וּשְׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה מִן־הָאָרֶץ וְחֶרֶב לֹא־תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם:

7 You shall give chase to your enemies, and they shall fall before you by the sword.

ז וּרְדַפְתֶּם אֶת־אֹיְבֵיכֶם וְנָפְלוּ לִפְנֵיכֶם לֶחָרֶב:

13. ירמיהו ז:א-י

א הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת ה' לֵאמֹר:

1 The word which came to Jeremiah from the Lord:

ב עֲמֹד בְּשַׁעַר בֵּית ה' וְקָרָאתָ שָׁם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְאָמַרְתָּ שִׁמְעוּ דְבַר־ה' כָּל־יְהוּדָה הַבָּאִים בַּשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַה':

2 Stand at the gate of the House of the Lord, and there proclaim this word: Hear the word of the Lord, all you of Judah who enter these gates to worship the Lord!

ג כֹּה־אָמַר ה' צְבָ-אוֹת א-להי יִשְׂרָאֵל הֵיִיטִיבוּ דַרְכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וַאֲשַׁכְּנָה אֶתְכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה:

3 Thus said the Lord of Hosts, the God of Israel: Mend your ways and your actions, and I will let you dwell in this place.

ד אַל־תִּבְטְחוּ לָכֶם אֶל־דִּבְרֵי הַשֶּׁקֶר לֵאמֹר הֵיכַל ה' הֵיכַל ה' הֵיכַל ה' הֵמָּה:

4 Don't put your trust in illusions and say, "The Temple of the Lord, the Temple of the Lord, the Temple of the Lord are these [buildings]."

ה כִּי אִם־הֵיטֵיב תֵּיטִיבוּ אֶת־דַּרְכֵיכֶם וְאֶת־מַעַלְלֵיכֶם אִם־עָשׂוֹ תַּעֲשׂוּ מִשְׁפָּט בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ:

5 No, if you really mend your ways and your actions; if you execute justice between one man and another;

ו גֵּר יָתוֹם וְאַלְמָנָה לֹא תַעֲשֹׁקוּ וְדָם נָקִי אַל־תִּשְׁפְּכוּ בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאַחֲרֵי א-להים אֲחֵרִים לֹא תֵלְכוּ לְרַע לָכֶם:

6 if you do not oppress the stranger, the orphan, and the widow; if you do not shed the blood of the innocent in this place; if you do not follow other gods, to your own hurt—

ז וְשִׁכַּנְתִּי אֶתְכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתֵיכֶם לְמִן־עוֹלָם וְעַד־עוֹלָם:

7 then only will I let you dwell in this place, in the land that I gave to your fathers for all time.

ח הִנֵּה אַתֶּם בֹּטְחִים לָכֶם עַל־דִּבְרֵי הַשֶּׁקֶר לְבִלְתִּי הוֹעִיל:

8 See, you are relying on illusions that are of no avail.

ט הֲגָנֹב רָצֹחַ וְנָאֹף וְהִשָּׁבֵעַ לַשֶּׁקֶר וְקַטֵּר לַבָּעַל וְהָלֹךְ אַחֲרֵי א-להים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא־יְדַעְתֶּם:

9 Will you steal and murder and commit adultery and swear falsely, and sacrifice to Baal, and follow other gods whom you have not experienced,

י וּבָאתֶם וַעֲמַדְתֶּם לְפָנַי בַּבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר נִקְרָא־שְׁמִי עָלָיו וַאֲמַרְתֶּם נִצַּלְנוּ לְמַעַן עֲשׂוֹת אֵת כָּל־הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה:

10 and then come and stand before Me in this House which bears My name and say, "We are safe"?—[Safe] to do all these abhorrent things!

14. תהילים טו

א מִזְמוֹר לְדָוִד ה' מִי־יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ מִי־יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ:

1 A psalm of David. Lord, who may sojourn in Your tent, who may dwell on Your holy mountain?

ב הוֹלֵךְ תָּמִים וּפֹעֵל צֶדֶק וְדֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ:

2 He who lives without blame, who does what is right, and in his heart acknowledges the truth;

ג לֹא־רָגַל עַל־לְשֹׁנוֹ לֹא־עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה וְחֶרְפָּה לֹא־נָשָׂא עַל־קְרֹבוֹ:

3 whose tongue is not given to evil; who has never done harm to his fellow, or borne reproach for [his acts toward] his neighbor;

ד נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֶת־יִרְאֵי ה' יְכַבֵּד נִשְׁבַּע לְהָרַע וְלֹא יָמֵר:

4 for whom a contemptible man is abhorrent, but who honors those who fear the Lord; who stands by his oath even to his hurt;

ה כַּסְפּוֹ לֹא־נָתַן בְּנֶשֶׁךְ וְשֹׁחַד עַל־נָקִי לֹא לָקָח עֹשֵׂה־אֵלֶּה לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם:

5 who has never lent money at interest, or accepted a bribe against the innocent. The man who acts thus shall never be shaken.

15. קינה לי"ז בתמוז (מהגניזה בקהיר)

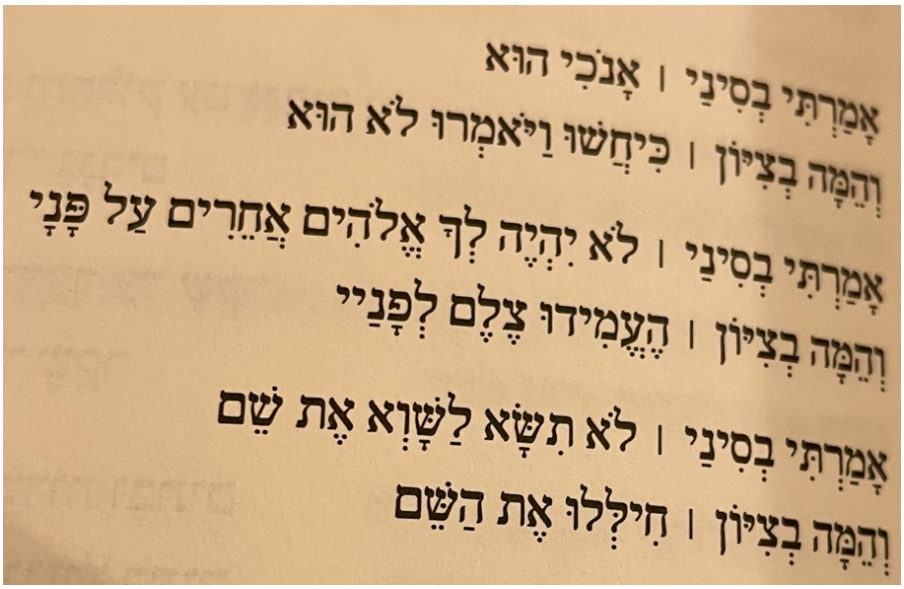

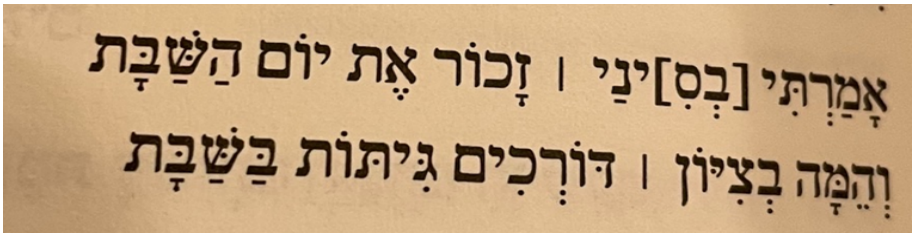
אָמַרְתִּי [בְּסִ]ינַי ׀ זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת
וְהֵמָּה בְּצִיּוֹן ׀ דּוֹרְכִים גִּיתּוֹת בַּשַּׁבָּת

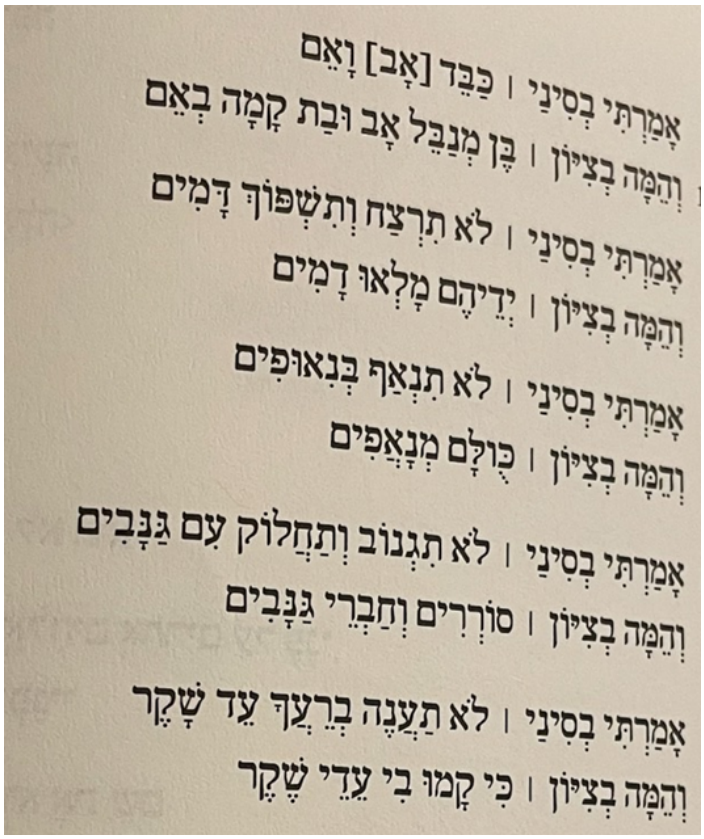
אָמַרְתִּי בְּסִינַי ׀ כַּבֵּד [אָב] וָאֵם
וְהֵמָּה בְּצִיּוֹן ׀ בֶּן מְנַבֵּל אָב וּבַת קָמָה בְּאֵם
אָמַרְתִּי בְּסִינַי ׀ לֹא תִרְצַח וְתִשְׁפּוֹךְ דָּמִים
וְהֵמָּה בְּצִיּוֹן ׀ יְדֵיהֶם מָלְאוּ דָמִים
אָמַרְתִּי בְּסִינַי ׀ לֹא תִנְאַף בְּנֹאפִים
וְהֵמָּה בְּצִיּוֹן ׀ כְּוֻלָּם מְנָאֲפִים
אָמַרְתִּי בְּסִינַי ׀ לֹא תִגְנוֹב וְתַחֲלוֹק עִם גַּנָּבִים
וְהֵמָּה בְּצִיּוֹן ׀ סוֹרְרִים וְחַבְרֵי גַּנָּבִים
אָמַרְתִּי בְּסִינַי ׀ לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר
וְהֵמָּה בְּצִיּוֹן ׀ כִּי קָמוּ בִי עֵדֵי שֶׁקֶר

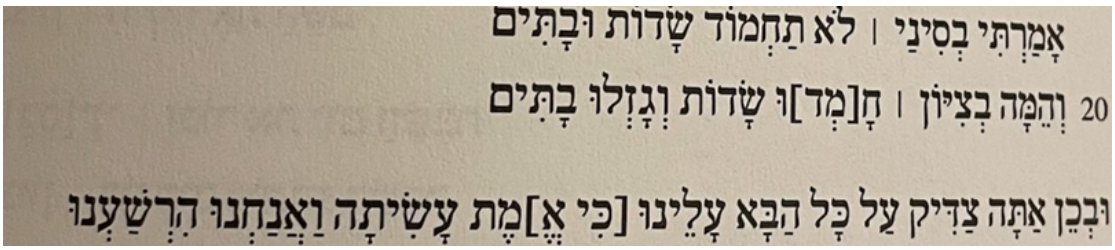
אָמַרְתִּי בְּסִינַי ׀ לֹא תַחְמוֹד שָׂדוֹת וּבָתִּים
20 וְהֵמָּה בְּצִיּוֹן ׀ חָ[מְד]וּ שָׂדוֹת וְגָזָלוּ בָּתִּים

וּבְכֵן אַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ [כִּי אֱ]מֶת עָשִׂיתָה וַאֲנַחְנוּ הִרְשַׁעְנוּ